

діалогу не відчуватиму відторгнення. Тобто текст має давати мені нову поживу для роздумів, повнішого уявлення про себе й розуміння, якою я хочу бути надалі і якою я бути б не хотіла”[5].

ЛІТЕРАТУРА

1. Монтгомері Л.М. Енн із Зелених Дахів: роман. Львів, 2019. 320 с.
2. Попович Ю.О. Відтворення маркерів соціального статусу літературного персонажа в перекладі (на матеріалі українських перекладів британських художніх творів XIX століття). *Науковий вісник кафедри Юнеско КНЛУ. Серія Філологія*. 2017. Вип. 34. С. 264–272.
3. Шачковська Т.Ю. Вітворення хронотопних індикаторів побуту при перекладі роману Люсі Монтгомері “Енн із Зелених Дахів”. *Дивослово*. 2022. № 5. С. 48–50.
4. Montgomery L.M. *Anne of Green Gables*. London, 2008. 464 p.
5. Вовченко А. Переклад – це територія постійного живого спілкування// <https://pen.org.ua/anna-vovchenko-pereklad-tse-terytoriya-postijnogo-zhyvogo-spilkuвання>

Клімова Діана Немех

викладач,

Харківський національний університет імені Василя Назаровича Каразіна

ВІДТВОРЕННЯ ОБРАЗУ МАЗЕПИ В УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ ПОЕМИ ДЖ. Г. БАЙРОНА “MAZEPRA”

Іван Мазепа – ім’я українського гетьмана, яке є імагемою сучасності тобто іконічним кодом, який створює образ країни [4, с. 136] і постать якого стала символом боротьби та свободи. Ця імагема потребує комплексного міждисциплінарного підходу для глибшого осмислення, що викликало потребу вивчення особливостей відтворення образу Мазепи у лінгвоімагологічній перспективі, що і зумовлює **актуальність нашого дослідження**.

Художній образ – ключове поняття в нашому дослідженні, яке є естетичною категорією, що описує особливий спосіб створення уявного світу в мистецтві, який певною мірою співвідноситься з реальним світом через соціальні, культурні, історичні, психологічні та інші явища [3]. Художній образ Івана Мазепи в поемі Джорджа Гордона Байрона – є об’єктом дослідження, в той час коли предметом виступатимуть стратегії відтворення цього образу в англо-українських перекладах Дмитра Загула (1929 р.) та Олекси Веретенченка (1959 р.).

Образ Мазепи, створений Байроном, виник завдяки праці Вольтера “Історія Карла XII, короля Швеції”, який, маючи тісні відносини з людьми, які підтримували зв’язки з гетьманом Пилипом Орликом, поширював уявлення про український дух, про “багатовікову наполегливу боротьбу українського народу, козацько-селянських мас, за національне й соціальне визволення” [4, с. 411]. Тож, спираючись на Вольтера, Байрон уявив та описав гетьмана Мазепу таким чином:

*And I was then, not what I seem,
But headlong as a wintry stream*

Гетьман постає перед нами “шаленим” (*headlong*), а його спритність порівнюється з “крижаним потоком” (*wintry stream*). Мазепа, таким чином, асоціюється з нестримністю і з тим, що жодні труднощі не здатні його зупинити. Перекладачі, в свою чергу ретранслюють образ Мазепи таким чином:

Дмитро Загул	Олекса Веретенченко
<i>Я ж був тоді не той, що нині, А буйний, мов гірський потік</i>	<i>Я сам був інший чоловік, Нестримний, як гірський потік</i>

Слід згадати, що важливою складовою частиною образу Мазепи є його кінь, якому Байрон приділив багато уваги. Невтомність Мазепи поєднується разом із силою його коня. Перед нами постає такий образ:

Shaggy and swift – and strong of limb

That Steed from Sunset until dawn

His chief would follow like a fawn. –

Образ коня, як невтомого та потужного супутника Мазепи передається через його зовнішні характеристики, наприклад “могутні копита” (*strong of limb*) та епітетами “кудлатий та спритний” (*shaggy and swift*). Порівняння коня із “оленом” (*like a fawn*) не було випадковим, адже в українській та англійській культурах “олень” – це символ чистоти, спритності та відродження. Перекладачі відтворюють такий образ коня:

Дмитро Загул	Олекса Веретенченко
<i>Кудлатий і кремезний зріст, Палкий, прудкий, неначе біс, Він пана по-татарськи ніС. Цей кінь од смерку аж до дня За паном біг, мов козеня.</i>	<i>Адже оцей купратий кінь Був невловимий, наче тінь, Неначе блискавка гарячий І зупинявся на постій, Неначе олень молодий</i>

Перекладачі використовують порівняння коня “неначе біс”, що справляє враження шибеника, а порівняння “наче тінь” вказує на спритність та обережність. Порівняння образу коня “мов козеня” та “неначе олень молодий” вказує на спритність.

З огляду на викладене, можна зазначити, що художній образ Мазепи, переданий через алегорії, епітети та порівняння, ефективно підсилює оригінальний зміст та зберігається в перекладах, досягаючи глибшого символічного значення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Берегова О.М. Діалог культур: образ Іншого в музичному універсумі. Київ : Інститут культурології НАМ України, 2020. 304 с.
2. Єгорова О.В., Маріна О.В. Стратегії перекладу в сучасній лінгвістиці, *Актуальні проблеми перекладу*. 2014. № 6.
URL :http://www.rusnauka.com/20_AND_2014/Philologia/6_173529.doc.htm (дата звернення : 11.10.24).
3. Літературознавчий словник-довідник. Київ: Академія, 2007. 753 с.
4. Наливайко Д.С. Очима Заходу. Рецепція України в Західній Європі XI-XVIII ст. Київ : Основи, 1998. С. 578 URL: <http://litopys.org.ua/ochyma/ochrus.htm> (дата звернення: 11.10.24).